

Opredelitev, objavljanje in vpliv predatorskih revij

Martina Zobarič*

Fakulteta za organizacijske študije v Novem mestu, Ulica talcev 3, 8000 Novo mesto,
Slovenija
martina.zobarič@fos.unm.si

Povzetek:

Ozadje in izvirnost: Namen raziskave je opredeliti izzive, ki obkrožajo predatorske revije; povedati, kaj predatorske revije so in kakšna so tveganja povezana s predatorskimi revijami. Zanima nas, kaj o predatorskih revijah pišejo različni avtorji.

Članek nudi vpogled v raziskave različnih avtorjev; v teoretičnih izhodiščih predstavi ozadje fenomena predatorskih revij in v rezultatih prikaže in primerja tri področja; opredelitev avtorjev do predatorskih revij, kdo in zakaj objavlja v predatorskih revijah ter kakšen je vpliv predatorskih revij na znanost. V pregledu zajema aktualno literaturo zadnjih petih let.

Metoda: Raziskava temelji na pregledu obstoječih podatkov. Članke smo iskali na Google Učenjak. Za iskanje smo uporabili ključne besede v tabeli 1 do saturacije podatkov.

Z iskanjem po ključnih besedah smo poiskali 46 člankov. Za pregled literature smo izbrali članke, objavljeno od leta 2015 naprej. Uporabili smo samo članke, ki se nanašajo na predatorske revije in izločili tiste, ki se nanašajo na ugrabljenе revije (hijacked journals) ali psevdo-revije. Izločili smo tiste članke, ki se vsebinsko ne opredelijo do predatorskih revij/založnikov in/ali ne ocenijo vpliva predatorskih revij na znanost in/ali ne povejo, kdo in/ali zakaj v predatorskih revijah objavlja.

Po izvedeni filtraciji smo uporabili 30 člankov za primerjavo pogleda različnih avtorjev na predatorske revije, rezultate raziskav avtorjev kdo in zakaj v predatorskih revijah objavlja in kakšen vpliv imajo predatorske revije na znanost glede na različne avtorje. Rezultate smo prikazali v obliki tabel glede na posamezno raziskovalno vprašanje. Zanesljivost rezultatov smo preverili z intra ocenjevanjem; pregled smo izvedli v dveh ločenih časovnih točkah v razmiku sedmih dni. Razlik med prvim in drugim ocenjevanjem ni. Ključne ugotovitve so podane z induktivnim sklepanjem.

Rezultati: Vsi avtorji zavzemajo konkretno stališče do predatorskih revij. Predvsem se izpostavlja obstoj predatorskih revij s ciljem zaslužka – avtorji jih označujejo kot nepoštenе, ne transparentne, izkoriščevalske, goljufive. Opozarjajo na pomanjkanje jasno definiranih kriterijev, ki revijo uvrstijo na seznam predatorskih revij. Avtorje in njihove razloge za objavo v predatorskih revijah lahko razdelimo v dve skupini; tisti, ki ne namenoma objavijo in tisti, ki namenoma objavijo. Vsi avtorji so si edini, da predatorsko založništvo negativno vpliva na znanost. Izpostavljajo, da je takšno založništvo največja grožnja za znanost od časa inkvizicije in da je ogrožena verodostojnost znanosti.

Družba: Članek doprinaša k razumevanju pomena predatorskih revij in kaj to pomeni za znanost ter posledično družbo. Družba se razvija v koraku z znanostjo – kakšen bo razvoj družbe, če znanost ni verodostojna in zanesljiva? Članek razkriva samo nekaj tem, povezanih s predatorskimi revijami, na katere pa morajo biti predvsem raziskovalne organizacije pozorne. Predvsem je potrebno izravnati pritiske na avtorje po principu »objavi ali propadi« ter poudarjati kvaliteto pred kvantiteto.

Omejitve/nadaljnje raziskovanje: Raziskava je omejena s fokusom na izpostavljena tri področja. Ne poglobi se v geografsko razpršenost avtorjev oz. v geografsko razpršenost predatorskih revij ali v znanstveno področje, kjer so predatorske revije najbolj razširjene. Za nadaljnje raziskovanje bi lahko izvedli empirično raziskavo s pregledom obstoječega seznama predatorskih revij in raziskali, od kod prihajajo avtorji, kje so revije locirane, kakšna je incidenca objav slovenskih avtorjev in podobno.

Ključne besede: predatorske revije, predatorski založniki, avtorji, vpliv na znanost, etika objavljanja, Beallov seznam, fenomen predatorskih revij, odprti dostop.

1 Uvod

Znanstvene revije igrajo ključno vlogo pri izmenjavi podatkov, zbranih z znanstvenimi metodami in izmenjavi rezultatov izvedenih raziskav s preostalo akademsko skupnostjo. Znanstvene revije si prizadevajo zagotoviti sistematičen razvoj, izvornost, zanesljivost in natančnost znanstvenih študij, predloženih s pomočjo uredniških postopkov in postopkov strokovnih recenzij. Kakovost teh postopkov odraža tudi splošno kakovost znanstvenega znanja, pridobljenega v končnem izdelku - objavljenem članku. (Demir, 2018, str. 1296)

Od petdesetih let prejšnjega stoletja naprej število objavljenih znanstvenih del narašča, kar je mogoče pripisati hitremu razvoju na znanstvenih področjih na splošno, zlasti na medicinskem področju, ampak tudi dejstvu, da organi, ki razporejajo finančna sredstva za znanstvene raziskave in napredke, znanstvenike ocenjujejo na podlagi njihovih objavljenih del. Ta ocena temelji na več različnih parametrih, kot so h-indeks, faktor vpliva in podobni. Še posebej so pod stalnim pritiskom mladi raziskovalci, ki si prizadevajo za povečanje svojega ugleda, vpliva in si želijo zagotoviti prejemanje finančnih sredstev. Posledično je vedno več založnikov, ki želijo pritegniti in spodbuditi avtorje, da svoje znanstvene raziskave objavijo v njihovih revijah z odprtim dostopom, faktorjem vpliva, kjer so dela ustrezno podvržena strokovni recenziji. Veliko takšnih revij pa niso to, za kar se izdajajo. Marsikateri ne izvajajo ustreznih postopkov oz. ne nudijo ustrezne strokovne recenzije. Takšne revije Jeffrey Beall, bibliotekar Univerze v Koloradu, imenuje predatorske revije. (Richtig, Berger, Lange-Asschenfeldt, Aberer, & Richtig, 2018, str. 1441)

Namen raziskave je opredeliti izzive, ki obkrožajo predatorske revije; povedati, kaj predatorske revije so in kakšna so tveganja povezana s predatorskimi revijami. Zanima nas, kaj o predatorskih revijah pišejo različni avtorji.

2 Teoretična izhodišča

2.1 Pregled literature

Izraz predatorske ali plenilske revije je nastal pred dobrim desetletjem. Izraz je skoval ameriški bibliotekar in avtor Jeffrey Beall. Vse od takrat so predatorske revije vroča tema v znanstveni srenji. Kljub temu, da so takšne revije v vidnem polju raziskovalcev in da se o njih na veliko razpreta, število teh revij in število člankov, objavljenih v takšnih revijah, še vedno strmo narašča. Nekateri znanstveniki v predatorskih revijah objavijo svoje članke na podlagi prevare, medtem ko drugi na ta način dvomljivo polnijo svoj rezime. (Cobey et al., 2018, str. 3)

Fenomen predatorskih revij se je pojavil skoraj sočasno s tem, ko so pričele mnoge znanstvene revije avtorjem za objavo njihovih člankov zaračunavati za objavo. Zaračunavanje za objavo člankov se je pojavilo na prehodu iz tiskanih verzij revij v digitalne oblike kot model ustvarjanja prihodka. Eden izmed razlogov za uvedbo plačila objave članka v uglednih znanstvenih revijah je bil ta, da se omogoči odprt dostop za uporabnike oz. bralce teh revij.

Model ustvarjanja prihodka torej temelji na zaslužku iz plačila avtorja za storitev objave v reviji in ne na zaslužku na podlagi naročnin na revijo. Na ta način bi bila dela, objavljena v revijah, dostopna bralcem iz držav s slabšo ekonomsko sliko ter aktualne vsebine ne bi bile ekskluzivne le za bralce, ki si naročnine lahko privoščijo. (Vakil, 2019, str. 92)

Sprememba modela ustvarjanja prihodka znanstvenih revij pa je povzročila še drugo, manj zaželeno spremembo. Na prelomu tisočletja so se pojavile številne revije, ki so ponujale hitro objavo, visoko stopnjo sprejemljivosti in nizke stroške za avtorje. Takšna ureditev je pritegnila predvsem avtorje iz držav z nizkim ali srednjim prihodkom, ki niso imeli finančnih sredstev za plačilo honorarja za objavo v prestižnejših in uglednejših revijah, in so bili zaradi pritiskov delodajalcev primorani v čim večjo frekvenco objav. Posledično je prišlo do velikega števila revij, ki niso indeksirane v citatnih indeksih, imajo nizke akademske standarde, dela niso podvržena strokovni recenziji, vendar imajo z novim modelom visoke prihodke. (Vakil, 2019, str. 92)

Poleg novega modela ustvarjanja prihodkov pa je možen tudi drugi vzroka razmaha predatorskih revij; trenutno ni dogovorjene in natančno definirane opredelitve, kaj točno predatorska revija je v smislu začrtanih, standardiziranih in splošno sprejetih kriterijev. V pomanjkanju jasne definicije, je za deležnike, kot so organi financiranja in raziskovalne inštitucije, težavno vzpostaviti eksplicitni sistem, ki bi deloval kot požarni zid za varovanje pred objavljanjem v teh revijah. (Cobey et al., 2018, str. 3)

Leta 2012 je Jeffrey Beall objavil seznam predatorskih revij oz. založnikov teh revij, ki ga je v naslednjih letih še dopolnil z natančnejšimi merili, ki obravnavajo poslovne modele, uredniške prakse kot so pošiljanje elektronske pošte avtorjem z vabilom k objavi v njihovi reviji, stroške za objavo in transparentnost ter integriteto teh revij. (Somoza-Fernández, Rodríguez-Gairín, & Urbano, 2016, str. 731)

Prvoten kot posodobljen seznam založnikov predatorskih revij je dostopen na spletni strani <https://bealllist.net/>. Prav tako je Beall sestavil seznam t.i. standalone journals; revij, ki nimajo založnika.

Ocenjevanje založnikov z odprtim dostopom je proces, ki vključuje previden, natančen, temeljit ter skeptičen pregled praks, vsebine in spletnih strani založnika. Beall je oblikoval nabor kriterijev, s katerimi je določil, kateri založniki oz. revije so potencialno predatorski ter navedel primere slabih praks. (Beall, 2015, str. 1)

Beall (2015, str. 2-4) izpostavlja štiri področja, na katera se je potrebno osredotočiti pri definiranju, ali gre za predatorskega založnika:

- Uredniški odbor (npr. lastnik založbe je tudi urednik vseh revij, ki jih založba izdaja; noben posameznik ni opredeljen kot urednik določene revije; revija ne definira uradnega uredniškega odbora, o uredniškem odboru ni na voljo nobenih akademskih informacij; obstajajo dokazi, da uredniški odbor ni ustrezno akademsko kvalificiran; več revij ima isti uredniški odbor; uredniški odbor ne vsebuje dovolj članov oz. so

imena članov nepreverljiva ali izmišljena; zlasti pri revijah, ki trdijo, da so mednarodne, je malo ali nič geografske raznolikosti med člani odbora; v uredništvu ni raznolikosti po spolu).

- Poslovanje (npr. pomanjkanje transparentnosti pri poslovanju založnika; založnik nima ustaljenih pravil o digitalni hrambi revij; založnik obsega veliko število revij, po navadi z enako predlogo postavitve domačih spletnih strani posameznih revij; založnik nudi nezadostne informacije ali skriva informacije o avtorskih stroških, ponuja objavo avtorjevega članka in kasneje pošilja nepričakovane račune za plačilo stroškov; iskalnim orodjem ne dovoljuje iskanja po objavljeni vsebini; zaščiti PDF datoteke z namenom preprečevanja preverjanja plagiatorstva).
- Integriteta (npr. ime revije se ne ujema s poslanstvom revije oz. ime revije ne odraža njenega izvora; založnik na svojih spletnih straneh ali v elektronski pošti navaja, da so revije indeksirane s faktorjem vpliva in/ali navaja lažni faktor vpliva; založnik pošilja zahtevke za strokovno recenzijo znanstvenikom, ki za to niso kvalificirani oz. se dotično delo ne nanaša na njihovo strokovno področje; založnik ne namenja zadostnih sredstev za preprečevanje in odpravljanje kršitev avtorjev kot so plagiatorstvo, samo-plagiatorstvo in podobno).
- Drugo (npr. založnik objavi že objavljena dela; uporablja lažne navedbe v svojo korist (vodilni založnik); navidezno deluje v zahodnih državah iz vidika privlačnosti za neveljavljene avtorje iz tretjih držav; zagotavlja minimalno lektoriranje člankov pred objavo ali ga sploh ne zagotavlja; objavlja dela, ki niso akademskega izvora (t.i. psevdo-znanost); kontaktni podatki ne razkrivajo prave lokacije založniške družbe).

Poleg opisanih štirih področij, je Beall (2015, str. 4-6) definiral tudi posamezne primere slabih praks, ki kažejo na to, da gre za predatorskega založnika ali revijo; v nadaljevanju navajamo le nekatere:

- založnik dobesedno ali skoraj dobesedno kopira smernice za avtorje od drugih založnikov,
- založnik objavlja revija s široko pokrito tematiko, z namenom pridobitve čim več avtorjev in s tem večji dohodek od plačila stroškov za objavo ali revije, ki pokrivajo dva ali več področja, ki po navadi ne sodita skupaj,
- založnik ima slabo vzdrževane spletne strani, katere povezave ne delujejo ali ne vodijo na nadaljnje strani; vsebujejo slovnične napake ali objavljajo materiale brez dovoljenja prvotnih virov,
- založnik pretirano uporablja elektronska sporočila z namenom privabljanja avtorjev ali članov v uredniški odbor, ki po navadi vsebujejo lažne podatke ali oblube,
- založnik ne uporablja standardnih identifikatorjev, kot so mednarodna standardna številka serijske publikacije (ISSN) ali identifikator digitalnega objekta (DOI) oz. jih neustrezno navaja.

Kriteriji po Beallu niso najzanesljivejši kriteriji določanja oz. niso edini kriteriji, po katerih lahko prepoznamo predatorsko revijo. Na voljo so še druga orodja za odkrivanje takih revij oz. preverjanje kredibilnosti revij.

Rele, Kennedy in Blas (2017) so razvili t.i. Journal evaluation tool. Gre za dvokomponentni sistem preverjanja in ocenjevanja, preko določenih rubrik in ocenjevalnega lista. Rubrike in ocenjevalni list vsebujejo kriterije, ki jih uporabnik točkuje z oceno od 1 do 3 ter navodila za interpretacijo rezultatov.

O tveganjih, povezanih s predatorskimi revijami, ozavešča tudi kampanja Think. Check. Submit. Cilj kampanje je, da z vrsto orodji in praktičnimi primeri izobražuje avtorje in raziskovalce ter pomaga graditi zaupanje do verodostojnih raziskav in publikacij. Preko sistema vprašalnikov vodi avtorja do ocene, ali je revija, v kateri želi objaviti svojo raziskavo oz. svoj članek, vredna zaupanja. (Think.Check.Submit., 2021)

Poleg opisanih orodij so še drugi pristopi k iskanju kredibilnih, zaupanja vrednih revij. Indeksacija v prestižnih bazah podatkov, kot so Web of Science, Scopus, MEDLINE, je gotovo pokazatelj, da gre za revijo, ki je bila podvržena postopku pridobitve indeksacije in posledično pregledana in ocenjena po kriterijih, ki jih te baze zahtevajo. Indikatorji za iskanje kredibilnih revij so tudi Journal Citation Reports (JCR), Scopus (SNIP) in SCImago Journal Ranking (SJR) preko faktorjev vpliva. (Elsevier, 2020; Shrestha, Subedi, & Timsina, 2020, str. 10)

COPE (Committee on Publication Ethics) je neprofitna organizacija, katere cilj je definiranje najboljših praks v znanstvenem objavljanju kot tudi ozaveščanje in pomoč založnikom, urednikom in avtorjem za doseg teh praks. COPE definira ključne prakse na različnih področjih, ki naj bi jih znanstvene revije in kredibilni založniki upoštevali. Ta področja so (COPE, 2021a):

- prijave o kršitvah (revije morajo imeti jasno definiran postopek obravnave prijav o kršitvah, jih resno obravnavati in imeti enoten pristop k obravnavi takih prijav),
- avtorstvo in prispevki (revije morejo imeti jasne postopke, ki omogočajo preglednost glede avtorstva in prispevanja k znanstvenemu delu in pomagajo pri reševanju morebitnih sporov),
- pritožbe (revije morajo imeti jasno politiko glede obravnave pritožb do revije, uredniškega odbora, zaposlenih ali založnika),
- navzkrižje interesov (obstajati morajo jasne opredelitve navzkrižij interesov in postopki za obravnavanje navzkrižij interesov tako avtorjev, recenzentov, urednikov, revij in založnikov, ne glede na to, ali so opredeljeni pred objavo ali po njej),
- podatki in obnovljivost (revije morajo vključevati politike o razpoložljivosti podatkov in spodbujati uporabo smernic za poročanje ter registracijo kliničnih preskušanj in drugih oblik študij v skladu s standardno prakso v svoji disciplini),
- etični nadzor (vključevati mora soglasja o objavah, objavah o ranljivejših skupinah, etičnem vodenju raziskav in podobno),

- intelektualna lastnina (vse politike intelektualne lastnine morajo biti jasno opredeljene in zapisane, jasna morajo biti pravila, kaj je plagiat in podobno),
- upravljanje revije (struktura mora biti dobro opisana in izvedena, vključno s poslovnim modelom, politikami, procesi in programsko opremo za učinkovito vodenje uredniško neodvisne revije, kot tudi za učinkovito upravljanje in usposabljanje uredniških odborov ter uredniškega in založniškega osebja),
- postopki strokovne recenzije (vsi postopki strokovne recenzije morajo biti transparentni, strokovno opisani in izvedeni),
- razprave in popravki po objavi (revije morajo omogočiti objave razprav na njihovem spletnem mestu in imeti mehanizme za popravljanje, revizijo ali umik člankov po objavi).

Mnogo opozorilnih znakov, da gre za predatorsko revijo lahko prepoznamo tudi tako, da revija ne sledi načelom transparentnosti in dobrih praks v znanstvenem objavljanju. COPE, DOAJ, OASPA in WAME definirajo 16 načel transparentnosti, ki pokrivajo spletno stran revije, ime revije, recenzijski postopek, lastništvo in menedžment, upravni organ, uredniški odbor, avtorske pravice in licence, avtorske stroške, postopke za prepoznavo in obvladovanje prijav o kršitvah, etiko objavljanja, urnik objavljanja, dostop, arhiviranje, vire prihodkov, oglaševanje in trženje. (COPE, 2021b)

Poleg ravno nasprotnih lastnosti kot so navedena v načelih transparentnosti, COPE v tekoči razpravi o predatorskem založništvu navaja splošne, skupne lastnosti predatorskih revij; to so skriti ali nejasni stroški za avtorja, pomanjkljiv recenzijski postopek in zagotavljanje hitrega postopka sprejetja in objave članka. Drugi indikatorji, ki kažejo na to, da gre za predatorsko revijo so tudi pomanjkljivi postopki, ki zajemajo obvladovanje pritožb, avtorstva in drugih procesov; slaba kakovost, pomanjkanje etičnih načel, pomanjkanje postopkov popravkov, revizije ali umika članka po objavi in podobno. (COPE, 2021c, str. 4 - 5)

2.2 Raziskovalna vprašanja

RV1: Kako se različni avtorji opredeljujejo do predatorskih revij?

RV2: Kdo in zakaj v teh revijah objavlja?

RV3: Kakšen je vpliv teh revij na znanost?

3 Metoda

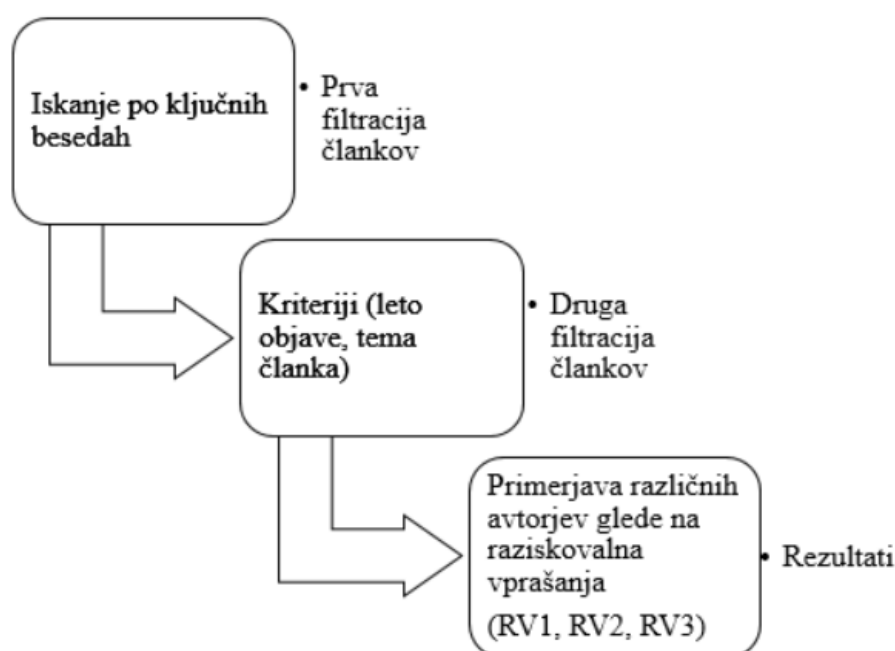
Raziskava temelji na pregledu obstoječih podatkov. Članke smo iskali na Google Učenjak. Za iskanje smo uporabili ključne besede v tabeli 1 do saturacije podatkov.

Tabela 1. Ključne besede za iskanje literature

Ključne besede
»predatory+publishing«
»predatory+journal«
»predatory+journalism«
»predatory+publication«
»publishing+ethics+predatory+practices«
»predatory+journal+issues«
»who+publish+in+predatory+journal«
»who+publish+in+predatory+journal+characteristics«
»why+publish+in+predatory+journal«
»predatory+journal+organization+management«

Z iskanjem po ključnih besedah smo poiskali 46 člankov. Za pregled literature smo izbrali članke, objavljeno od leta 2015 naprej. Uporabili smo samo članke, ki se nanašajo na predatorske revije in izločili tiste, ki se nanašajo na ugrabljene revije (hijacked journals) ali psevdo-revije. Izločili smo tiste članke, ki se vsebinsko ne opredelijo do predatorskih revij/založnikov in/ali ne ocenijo vpliva predatorskih revij na znanost in/ali ne povejo, kdo in/ali zakaj v predatorskih revijah objavlja.

Po izvedeni filtraciji smo uporabili 30 člankov za primerjavo pogleda različnih avtorjev na predatorske revije, rezultate raziskav avtorjev kdo in zakaj v predatorskih revijah objavlja in kakšen vpliv imajo predatorske revije na znanost glede na različne avtorje. Rezultate smo prikazali v obliki tabel glede na posamezno raziskovalno vprašanje. Zanesljivost rezultatov smo preverili z intra ocenjevanjem; pregled smo izvedli v dveh ločenih časovnih točkah v razmiku sedmih dni. Razlik med prvim in drugim ocenjevanjem ni. Ključne ugotovitve so podane z induktivnim sklepanjem.

Slika 1. Model raziskave

4 Rezultati

4.1 Pogled avtorjev na predatorske revije

V tabeli 2 so prikazani rezultati glede na prvo raziskovalno vprašanje (RV1) o opredelitvi avtorjev do predatorskih revij. Predstavljeni so pogledi avtorjev iz 15 člankov. Ključne ugotovitve so podane pod tabelo 2.

Tabela 2. Prikaz pogleda različnih avtorjev glede na opredelitev do predatorskih revij

Avtorji	Opredelitev do predatorskih revij
Frandsen (2017)	Predatorske revije se pojavljajo v različnih oblikah, vendar imajo vse samo en skupni cilj; t.j. kovanje dobička na račun avtorjev.
Beall (2016)	Založniki predatorskih revij so nepošteni, niso transparentni in ne sledijo standardom znanstvenega objavljanja.
Ferris & Winker (2017)	Edini cilj predatorskih revij je zaslužek.
Clark & Smith (2015)	Predatorske revije so še ena izmed težav, ki ogroža ljudi in države s slabo ekonomsko sliko.
Perlin, Imasato, & Borenstein, (2018)	Predatorsko založništvo je problem v svetovnem merilu , z različnimi mednarodnimi in medkulturnimi viri.
da Silva, Dobránszki, Tsigaris, & Al-Khatib (2019)	Vse revije, obtožene »predatorstva«, niso predatorske revije. Mnoge so izkoriščevalske v smislu visokih stroškov za avtorje. Potrebna je konkretna definicija in ustaljen način izražanja, kadar govorimo o predatorskih revijah.
Cortegiani, Manca, & Giarratano (2020)	Predatorske so tako revije kot avtorji, če je glavni namen le-teh samo dobiček ali hitra pot do napredovanja.
Vakil (2019)	K trenutnemu stanju; tj. razmahu predatorskih revij, je poleg modela ustvarjanja prihodkov pri odprtem dostopu prispevala predvsem akademska usmeritev » objavi ali propadi «, kar vrši pritisk predvsem na avtorje v začetku svoje kariere.
Richtig, Berger, Lange-Asschenfeldt, Aberer, & Richtig (2018)	Podjetja, ki objavljajo predatorske revije, so problem na področju znanstvene literature. Delujejo le z namenom odvajanja sredstev avtorjev, ne da bi avtorjem in bralcem zagotovili ustrezne storitve.
McLeod, Savage, & Simkin (2018)	Predatorske revije obstajajo predvsem zato, da zaslužijo denar za svojega urednika – lastnika. Obstajale bojo tako dolgo, kolikor dolgo bojo obstajali avtorji, ki bojo plačevali za objavo v teh revijah.
Eriksson & Helgesson (2018)	Preveč se govori o predatorskih revijah in premalo se naredi, da bi se definiralo konkretne kriterije , ki bi razlikovali med slabo kakovostnimi in zavajajočimi revijami.
Strong (2019)	Predatorsko založništvo uporablja izkoriščevalni poslovni model , podstandardne ukrepe za nadzor kakovosti in zavajajoče prakse objavljanja.

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

Avtorji	Opredelitev do predatorskih revij
Beall (2017)	Predatorski založniki uporabljajo zlati model odprtega dostopa in si prizadevajo ustvariti čim več prihodkov , brez ustreznih praks strokovne recenzije.
Safraz et al. (2020)	Predatorsko založništvo je izkoriščevalski, goljufivi model založništva z odprtim dostopom . Večina predatorskih revij ne sledi politikam, ki jih določajo organizacije, vključno s Svetovnim združenjem medicinskih urednikov (World Association of Medical Editors, WAME), Odborom za etiko objav (Committee on Publication Ethics, COPE), Uredniki Sveta znanosti (Council of Science Editors, CSE) in Mednarodnim odborom urednikov medicinskih revij (International Committee of Medical Journal Editors, ICMJE).
Krawczyk & Kulczycki (2020)	Prekomerno posploševanje napak nekaterih revij z odprtim dostopom do posploševanja napak celotnega gibanja odprtega dostopa je privedlo do neupravičenih predsodkov akademske skupnosti do odprtega dostopa . Veliko raziskovalcev čuti potrebo po raziskovanju revij s slabimi ali neprisotnimi standardi objavljanja. Če želimo danes razumeti akademski svet, je raziskava teh problemov resnično ključnega pomena.

Ključne ugotovitve:

- vsi avtorji zavzemajo konkretno stališče do predatorskih revij,
- edini namen predatorskih revij je zaslužek; so nepoštene, izkoriščevalske, goljufive,
- predstavljajo globalni problem, ogrožajo ljudi in države s slabšo ekonomijo,
- predatorski založniki niso edini krivci za nastanek dane situacije – akademski pritiski, avtorji, ki objavljajo v predatorskih revijah, posledično omogočajo obstoj le-teh,
- potrebne so konkretne definicije, kriteriji in raziskave za opredelitev predatorskih revij.

4.2 Kdo in zakaj v predatorskih revijah objavlja

V tabeli 3 so prikazani rezultati glede na drugo raziskovalno vprašanje (RV2) o tem, kdo in/ali zakaj v predatorskih revijah objavlja. Predstavljeni so pogledi avtorjev iz 18 člankov. Ključne ugotovitve so podane pod tabelo 3.

Tabela 3. Pregled različnih avtorjev glede na ugotovitve kdo in zakaj v predatorskih revijah objavlja

Avtorji	Kdo in/ali zakaj objavlja v predatorskih revijah
Bagues, Sylos-Labini, & Zinovyeva (2019)	<ul style="list-style-type: none"> - Avtorji nekakovostnih raziskav, ki odgovarjajo nadrejenim, ki ne znajo razločiti med kakovostno in predatorsko revijo, - neizkušeni ali naivni raziskovalci, ki se ne zavedajo goljufive narave nekaterih založnikov - mlajši raziskovalci, ki delujejo na oddelkih z nižjo kakovostjo raziskav, - glavna motivacija za objavo v teh revijah je možnost pozitivnega

»nadaljevanje«

	vpliva na napredovanje oz. pri iskanju zaposlitve (pomembnost objavljanja).
Frandsen (2017)	- Gre za mlade, neizkušene avtorje , ki prihajajo iz azijskih držav (Indija, Bližnji Vzhod) in afriških držav (Nigerija).
Dadkhah, Maliszewski, & Jazi (2016)	- V večini držav s slabo ekonomijo je kvantiteta pomembnejša od kvalitete – avtor z več objavami ima boljše možnosti napredovanja oz. študent z več objavami ima boljše možnosti za nadaljevanje študija na višji stopnji, - avtorji so prevarani z navajanjem lažnega faktorja vpliva ali z navajanjem revije, da je le-ta del prestižnih citatnih indeksov kot so Scopus, Web of Science.
Wallace & Perri (2018)	- Število objavljenih člankov je pogoj za napredovanje raziskovalcev, ne glede na to, če so le-ti objavljeni v predatorskih revijah, zato nekateri avtorji namenoma objavljajo v teh revijah , - avtorji so geografsko razpršeni; prihajajo tako iz držav Bližnjega Vzhoda, Azije, Afrike kot iz ZDA.
Beall (2016)	- Nekateri avtorji izkoristijo lahkotnost objave v predatorski reviji, saj se od njih pričakuje veliko število objav – tako imajo korist avtorji in predatorske revije.
Ferris & Winker (2017)	- Avtorji zavestno objavljajo v predatorski reviji , da bi lahko objave navedli v svojem strokovnem življenjepisu.
Clark & Smith (2015)	- Avtorji iz držav z nizkim ali srednjim dohodkom , ki so pod enakimi pritiski objavljanja, kot avtorji iz držav z visokim prihodkom, - velikokrat ni namera avtorjev , da objavijo v predatorski reviji, vendar so zaradi pomanjkanja usmeritve, znanja ali mentorstva prepuščeni sebi in lahko nasedejo vabilom k objavi s strani predatorske revije.
Perlin, Imasato, & Borenstein, (2018)	- Avtorji moškega spola prevladujejo na področju objavljanja v predatorskih revijah, - najnižji delež objav je s strani raziskovalcev s pridobljenim doktoratom, - nekateri avtorji v predatorskih revijah objavljajo zavedno , z namenom višanja števila objavljenih del in ni nujno, da gre vedno za neizkušene in mlade avtorje .
Xia (2015)	- Predatorske revije privabijo avtorje z nizki stroški za objavo članka v reviji.
Cortegiani, Manca, & Giarratano (2020)	- Največkrat v predatorskih revijah objavljajo naivni avtorji in avtorji v zgodnji fazi raziskovalnega razvoja , - izkušeni avtorji namenoma objavljajo v predatorskih revijah za izboljšanje možnosti napredovanja.
Demir (2018)	- Avtorji objavljajo v predatorskih revijah zaradi pritiskov s strani inštitucij, ohranitve zaposlitve, napredovanja, predvsem kadar je najbolj pomembna kvantiteta in ne kvaliteta, - avtorji objavljajo v predatorskih revijah, ker so dodatno plačani

»se nadaljuje«

»nadaljevanje«

	glede na število objav in ne glede na to, ali gre za objave v prestižnih ali predatorskih revijah,
	- avtorji objavljajo v predatorskih revijah, ker jim ni uspelo objaviti članka v revijah, indeksiranih v bazah Web of Sciences, Scopus,
	- avtorji, ki so objavili v predatorski reviji, so bili zapeljani in prevarani , predvsem z množico vabil v obliki elektronske pošte.
Duc et al. (2020)	- Predvsem neizkušeni raziskovalci so žrtve predatorskih revij.
Shen & Björk (2015)	- Večina avtorjev, ki objavlja v predatorskih revijah, prihaja iz področja Azije (večina iz Indije) in Afrike (večina iz Nigerije), manjši delež iz ZDA.
Richtig, Berger, Lange-Asschenfeldt, Aberer, & Richtig (2018)	- Avtorji, ki ne zaupajo kakovosti svojega dela , raje objavijo članek v predatorski reviji kot pa da so zavrjeni iz strani prestižnejše revije.
Ward (2016)	- Najbolj ogroženi so mladi in neizkušeni avtorji , ki so pod pritiskom »objavi ali propadi«.
Xia et al. (2015)	- Avtorji, ki objavljajo v predatorskih revijah, so mladi, neizkušeni in pogosto prihajajo iz držav v razvoju in nimajo ali imajo zelo skromno zgodovino objavljanja ali citiranja,
	- največ avtorjev prihaja iz Indije in Nigerije,
	- do objav prihaja predvsem zaradi pritiska na avtorje , da objavijo čim več člankov v čim več revijah.
Kurt (2018)	- Številni avtorji iz držav v razvoju menijo, da jih bojo »zahodne« revije zavrnila , zato iščejo alternativne rešitve, ki so pogoste predatorske revije,
	- številni avtorji so premalo podkovani v raziskovalnih metodologiji , zato dvomijo v kakovost svojega dela in ga ne morejo objaviti v prestižni reviji,
	- večina takšnih avtorjev prihaja iz Indije,
	- nekateri avtorji so prisiljeni objavljati vsaj enkrat letno zaradi pogodbenih obveznosti, zato to storijo po najlažji poti v predatorski reviji,
	- večina avtorjev v predatorskih revijah objavi ne namenoma , ampak ker nasedejo agresivni propagandi s strani predatorskih založnikov.
Frandsen (2018)	- Avtorji, željni hitrega napredovanja , namenoma objavljajo v predatorskih revijah,
	- avtorji, ki objavljajo v predatorskih revijah imajo premalo znanja , da bi prepoznali nevarnost.

Ključne ugotovitve:

- avtorji, ki v predatorski reviji svoje članke ne objavijo namenoma - ogoljufani, prevarani, zapeljani; neizkušeni ali mladi raziskovalci,

- avtorji, ki v predatorski reviji svoje članke objavijo namenoma – izkušeni in neizkušeni avtorji, razlogi so strah pred zavrnitvijo prestižnejših revij ali dvom v kakovost dela oz. pritisk »objavi ali propadi«.

4.3 Vpliv predatorskih revij na znanost

V tabeli 4 so prikazani rezultati glede na tretje raziskovalno vprašanje (RV3) o vplivu predatorskih revij na znanost. Predstavljeni so pogledi avtorjev iz 15 člankov. Ključne ugotovitve so podane pod tabelo 4.

Tabela 4. Pregled različnih avtorjev glede na ugotovitve o vplivu predatorskih revij na znanost

Avtorji	Vpliv predatorskih revij na znanost
Bagues, Sylos-Labini, & Zinovyeva (2019)	Širjenje predatorskih revij je zaskrbljujoč simptom pomanjkanja natančnosti mnogih znanstvenih ocen.
Beall (2016)	Založniki predatorskih revij škodujejo znanstvenikom, znanosti in znanstvenemu komuniciranju. Gre za nizko kakovostne revije, ki znanost onesnažujejo. Znanstveniki so lahko zaradi objave v predatorski reviji stigmatizirani.
Ferris & Winker (2017)	Predatorske revije nimajo standardov in najboljših praks , ki jih je vzpostavilo znanstveno založništvo, da ocenijo raziskave in izboljšajo kakovost objavljenega dela. Predatorske revije izpostavljajo mnoga etična vprašanja v znanstvenem svetu. Avtorji in inštitucije so dolžne ravnati skladno s postavljenimi standardi, etikami objavljanja in se izogibati podpori predatorskim revijam z objavljanjem v le-teh.
Clark & Smith (2015)	Gre za problem » izgubljene znanosti «. Ni nujno, da so vsi objavljeni članki v predatorski reviji nekakovostni. V primeru, kadar gre za kakovostno delo, le-ta dela niso vidna, nimajo zadostnega priznavanja – so izgubljena.
Perlin, Imasato, & Borenstein, (2018)	Predatorsko založništvo negativno vpliva na akademski svet.
Cortegiani, Manca, & Giarratano (2020)	Predatorske revije resno in etično ogrožajo kredibilnost znanosti. Prav tako ogrožajo sloves odprtega dostopa z zanemarjanjem upoštevanja uredniških standardov in etike objavljanja.
Duc et al. (2020)	Predatorske revije so se razširile tudi v prestižne baze podatkov kot so PubMed, PubMed Central, MEDLINE, SCOPUS in Web of Science, zato morajo biti znanstveniki še posebej pozorni na morebitne opozorilne znake.
Shrestha, Subedi, & Timsina (2020)	Predatorske revije predstavljajo globalno grožnjo znanosti z zmanjševanjem zanesljivosti, natančnosti in veljavnosti objavljenih znanstvenih del.
Revés et al. (2018)	Vprašanja nelegitimnega založništva zadevajo vse deležnike znanstvenega založništva, ki moralo razvijati lokalne in globalne pobude za zagotavljanje kakovosti znanstvenega komuniciranja.
Dobusch & Heimstädt	Predatorske revije ogrožajo področje raziskovanja v menedžmentu,

»nadaljevanje«

(2019)	ker se lahko legitimno uporabijo za širjenje menedžerskih ideologij, moralno vprašljivih poslovnih modelov in diskriminatornih praks kadrovanja.
Richtig, Berger, Lange-Asschenfeldt, Aberer, & Richtig (2018)	Objava članka v predatorski reviji je škodljiva tako za znanost kot za samega avtorja . Avtor je pogosto stigmatiziran , prav tako pa je oškodovan doprinos znanosti – članek ni ustrezno pregledan in ovrednoten in kot takega ga lahko uporabijo drugi raziskovalci. Kljub temu ni nujno, da so vsi objavljeni članki nekakovostni – v primeru nenadnega zaprtja strani, na kateri predatorska revija objavlja, je znanje izgubljeno .
Ward (2016)	Najbolj zaskrbljujoče v kontekstu predatorskih revij je to, da trdijo, da so objavljeni članki strokovno recenzirani .
Strong (2019)	Prepoznavanje predatorskih revij in posledic objavljanja v njih je ključno za prakso, ki temelji na dokazih, izobrazbo in osebnostno rast znanstvenika.
Beall (2017)	Predatorski založniki predstavljajo največjo grožnjo znanosti od časa inkvizicije .
Frandsen (2018)	Strokovna recenzija je temelj znanstvenih objav, zato se zdi, da predatorske revije ogrožajo verodostojnost znanosti , saj recenzijskih postopkov ne izvajajo ali so le-ti nekakovostni.

Ključne ugotovitve:

- predatorsko založništvo negativno vpliva na znanost,
- predatorske revije predstavljajo grožnjo za znanost,
- škoda je povzročena tako znanosti kot znanstvenikom,
- etično ogrožanje kredibilnosti znanosti,
- dvom, komu in kaj verjeti,
- stigma za avtorje, ki objavijo v predatorski reviji,
- pojem »izgubljene znanosti«.

5 Razprava

Na prvo raziskovalno vprašanje lahko odgovorimo na podlagi pregleda v tabeli 2. Povzamemo lahko, da vsi avtorji zavzemajo konkretno stališče do predatorskih revij. Predvsem se izpostavlja obstoj predatorskih revij s ciljem zaslužka – avtorji jih označujejo kot nepošteno, ne transparentno, izkoriščevalsko, goljufivo (Beall, 2016; Ferris & Winker, 2017; Frandsen, 2018). Take revije ne upoštevajo etike objavljanja in ne sledijo standardom v znanstvenem objavljanju. Predstavljajo globalni problem in ogrožajo predvsem ljudi in države s slabšo ekonomsko sliko (Clark & Smith, 2015; Richtig, Berger, Lange-Asschenfeldt, Aberer, & Richtig; 2018; Safraz et al., 2020; Strong, 2019).

Vsi avtorji (glej Tabelo 2) vidijo predatorske revije kot grožnjo, vendar se pojavljajo nekateri, ki predatorskih založnikov ne vidijo kot edinih povzročiteljev dane situacije. Še več, poraja se vprašanja, če so vse revije, označene kot predatorske, res takšne. Opozarjajo na pomanjkanje

jasno definiranih kriterijev, ki revijo uvrstijo na seznam predatorskih revij. Zaradi tega pride do posploševanja, predvsem za označevanje mnogih revij z odprtim dostopom, da so predatorske. Prav tako menijo, da krivda ne leži izključno na lastnikih/založnikih v smislu kovanja dobička, ampak je problem obsežnejši in bolj kompleksen – pritisk akademske skupnosti na avtorje po nenehnem stalnem objavljanju za potrebe zadržanja zaposlitve, napredovanja, štipendije in podobno. Prav tako obsojajo avtorje, ki z namenom, predvsem za dosego kvote objave vsaj enkrat letno, objavljajo v predatorskih revijah in s tem omogočajo njihov obstoj. (Cortegiani, Manca, & Giarratano, 2020; da Silva, Dobránszki, Tsigaris, & Al-Khatib, 2019, Eriksson & Helgesson, 2018; Krawczyk & Kulczycki, 2020, McLeod, Savage, & Simkin, 2018; Vakil, 2019)

V odgovoru na drugo raziskovalno vprašanje ugotavljamo, da lahko avtorje, ki v predatorskih revijah objavljajo razmejimo na tiste, ki to storijo namenoma in tiste, ki to storijo ne namenoma. Delitev lahko naredimo tudi glede na izkušnost avtorjev in sicer, da predvsem neizkušeni avtorji v predatorski reviji objavijo svoje delo ne namenoma, medtem ko izkušeni avtorji in tudi neizkušeni avtorji izkoristijo priložnost za objavo v takšni reviji zaradi različnih razlogov, kot so nizki stroški, hitrost objave, neuspeh pri objavi v prestižnejši reviji in podobno.

Predatorske revije imajo agresivni pristop k propagandi svojih storitev, tj. možnost hitre objave predanega dela. Mnogi avtorji (glej Tabela 3) tako ne namenoma, v dobri veri, svoj članek predajo v objavo k taki reviji. Avtorji so ogoljufani, prevarani, zapeljani. Predvsem gre za neizkušene, naivne oz. mlade raziskovalce v začetni fazi svoje raziskovalne kariere. Večina jih ima premalo znanja, da bi prepoznali, da gre za predatorsko revijo. (Bagues, Sylos-Labini, & Zinovyeva, 2019; Clark & Smith, 2015; Cortegiani, Manca, & Giarratano, 2020; Dadkhah, Maliszewski, & Jazi, 2016; Demir, 2018; Duc et al., 2020; Frandsen, 2017; Frandsen, 2018; Kurt, 2018; Ward, 2016)

Na drugi strani pa gre za avtorje, ki svoja dela namenoma objavijo v predatorski reviji (glej Tabela 3). Gre tako za izkušene kot za neizkušene avtorje; skupno jim je, da se zavedajo dejstva, da gre za objavo v predatorski reviji. Razlogi neizkušenih avtorjev so predvsem strah pred zavrnitvijo članka iz strani prestižnejših, »zahodnih« revij ali dvom v kakovost svojega dela, zato uberejo lažjo pot za objavo svojega članka. Izkušeni in neizkušeni avtorji pa v predatorskih revijah objavljajo zaradi pritiska nadrejenih, inštitucij oz. akademskega sveta v obliki »objavi ali propadi«. Ker so prisiljeni v dosego določene kvantitete objav in ne nujno kvalitete, je zaradi hitrosti objave ali nizkih stroškov za avtorja, objava v taki reviji zanje smiselna. S številom objav naraščajo možnosti za zadržanje zaposlitve, nadaljevanje študija, napredovanje in v nekaterih primerih tudi prejemanje finančnih nagrad. (Beall, 2016; Cortegiani, Manca, & Giarratano, 2020; Demir, 2018; Ferris & Winker, 2017; Frandsen, 2018; Kurt, 2018; Perlin, Imasato, & Borenstein, 2018; Richtig, Berger, Lange-Asschenfeldt, Aberer, & Richtig, 2018; Wallace & Perri, 2018; Xia; 2015; Xia et al., 2015)

Splošno gledano je glede na pregled v tabeli 3 večina avtorjev, ki v predatorskih revijah objavljajo, moškega spola in prihajajo iz področja Azije in Afrike, tudi iz ZDA. Posebej izpostavljeni sta državi Indija in Nigerija oz. države s slabšo ekonomijo. (Frandsen, 2017; Shen & Björk, 2015; Wallace & Perri, 2018; Xia et al., 2015)

Odgovor na tretje raziskovalno vprašanje je, da so si vsi avtorji edini, da predatorsko založništvo negativno vpliva na znanost (glej Tabelo 4). Izpostavljajo, da je takšno založništvo največja grožnja za znanost od časa inkvizicije in da je ogrožena verodostojnost znanosti. Gre za onesnaževanje znanosti in predstavlja globalno grožnjo zanesljivosti, veljavnosti in natančnosti v znanstvenih strokah. Škoda je povzročena tako znanstvenikom kot znanstvenemu komuniciranju. (Bagues, Sylos-Labini, & Zinovyeva, 2019; Beall, 2016; Beall, 2017; Perlin, Imasato, & Borenstein, 2018; Shrestha, Subedi, & Timsina, 2020)

Izpostavljajo etična vprašanja – etično ogrožanje kredibilnosti znanosti zaradi neupoštevanja etike objavljanja, trditev, da so objavljeni članki strokovno recenzirani in ogrožanje slovesa odprtega dostopa (glej Tabelo 4). (Cortegiani, Manca, & Giarratano, 2020; Ferris & Winker, 2017, Frandsen, 2018; Ward, 2016)

V smislu kredibilnosti se opozarja predvsem na možno razširitev predatorskih revij v prestižne indekse – poraja se dvom, komu verjeti in v kaj verjeti (glej Tabelo 4). Opozarja se na posebno pozornost raziskovalcev na znake, ki lahko nakazujejo, da gre za objavo v predatorski reviji. Zavzemati se je potrebno za lokalne in globalne pobude za zagotavljanje kakovosti v znanstvenemu komuniciranju in prepoznavati nevarne prakse. (Duc et al., 2020; Revés et al., 2018)

Poudarjajo, da so avtorji, ki v teh revijah objavljajo, lahko stigmatizirani – izgubijo svojo kredibilnost (glej Tabelo 4). (Beall, 2016; Richtig, Berger, Lange-Asschenfeldt, Aberer, & Richtig, 2018)

Predatorske revije prav tako ogrožajo področje raziskovanja v menedžmentu. Uporabijo se lahko za legitimno širjenje ideologij, vprašljivih poslovnih modelov in diskriminatornih kadrovske praks (glej Tabelo 4). (Dobusch & Heimstädt, 2019)

Pojavlja se pojem »izgubljena znanost«. Avtorji navajajo (glej Tabelo 4), da ni nujno, da so vsa objavljena dela slabe kakovosti. V primeru, ko gre za kakovostno delo, raziskavo, odkritje, objavljeno v predatorski reviji, ki lahko vsak trenutek izgine iz spleta, postane to znanje za druge nedostopno, izgubljeno. (Clark & Smith, 2015; Richtig, Berger, Lange-Asschenfeldt, Aberer, & Richtig, 2018)

6 Zaključek

Znanstvene revije igrajo ključno vlogo pri izmenjavi podatkov, zbranih z znanstvenimi metodami in izmenjavi rezultatov izvedenih raziskav s preostalo akademsko skupnostjo. (Demir, 2018, str. 1296)

Predatorske revije ravno to ključno vlogo, vlogo znanstvenega komuniciranja, ogrožajo. Iz rezultatov vidimo, da vsi avtorji, zajeti v raziskavi, zavzemajo konkretno stališče do predatorskih revij. Kot glavni namen obstoja revij izpostavljajo dobiček lastnikov. Navajajo, da so te revije nepošteno, goljufive in da avtorje izkoriščajo. Ob enem opozarjajo na pomanjkanje jasno definiranih kriterijev, ki so lahko za potencialnega avtorja ali bralca opozorilni znak, za kaj dejansko gre.

Glede na rezultate smo avtorje razmejili na tiste, ki ne namenoma objavijo v predatorski reviji – so prevarani, zapeljani; in tiste, ki obstoj predatorskih revij izkoristijo v svoj prid na račun kvantitete objav in temu pripadajočim ugodnostim.

Prav tako v raziskavi izpostavljamo vpliv predatorskih revij na znanost. V rezultatih vidimo, da predatorsko založništvo negativno vpliva na znanost, še več, znanost ogroža. Ogrožena je verodostojnost, zanesljivost, natančnost in kredibilnost.

Raziskava razkriva samo nekaj tem, povezanih s predatorskimi revijami, na katere pa morajo biti predvsem raziskovalne organizacije pozorne. Predvsem je potrebno izravnati pritiske na avtorje po principu »objavi ali propadi« ter poudarjati kvaliteto pred kvantiteto.

Vprašati se moramo tudi, kaj predatorske revije pomenijo za družbo. Družba se razvija v koraku z znanostjo. Na kakšni poti smo kot družba, če se zanašamo na znanost, ki ni verodostojna, natančna, kakovostna? Ali vemo, da so kanali znanstvenega komuniciranja neonesnaženi?

Raziskava je omejena s fokusom na izpostavljena tri področja. Ne poglobi se v geografsko razpršenost avtorjev oz. v geografsko razpršenost predatorskih revij ali v znanstveno področje, kjer so predatorske revije najbolj razširjene. Za nadaljnje raziskovanje bi lahko izvedli empirično raziskavo s pregledom obstoječega seznama predatorskih revij in raziskali, od kod prihajajo avtorji, kje so revije locirane, kakšna je incidenca objav slovenskih avtorjev in podobno.

Reference

1. Bagues, M., Sylos-Labini, M., & Zinovyeva, N. (2019). A walk on the wild side: 'Predatory' journals and information asymmetries in scientific evaluations. *Research Policy*, 48(2), 462-477. <https://doi.org/10.1016/j.respol.2018.04.013>
2. Beall, J. (2015). Criteria for determining predatory open-access publishers. *Scholarly open access*.
3. Beall, J. (2016). Essential information about predatory publishers and journals. *International Higher Education*, (86), 2-3. <https://doi.org/10.6017/ihe.2016.86.9358>
4. Beall, J. (2017). What I learned from predatory publishers. *Biochemia medica: Biochemia medica*, 27(2), 273-278. <https://doi.org/10.11613/BM.2017.029>
5. Beall's List. (2021, 16. januar). Pridobljeno na <https://beallslist.net/>.
6. Clark, J., & Smith, R. (2015). Firm action needed on predatory journals. *BMJ*. 350:h210. <https://doi.org/10.1136/bmj.h210>
7. Cobey, K. D., Lalu, M. M., Skidmore, B., Ahmadzai, N., Grudniewicz, A., & Moher, D. (2018). What is a predatory journal? A scoping review. *F1000Research*, 7. 10.12688/f1000research.15256.2
8. COPE. (2021a, 27. februar). Core practices. Pridobljeno na <https://publicationethics.org/core-practices>.
9. COPE. (2021b, 27. februar). Principles of Transparency and Best Practice in Scholarly Publishing. Published 15. januar 2018. Pridobljeno na <https://publicationethics.org/resources/guidelines-new/principles-transparency-and-best-practice-scholarly-publishing>. <https://doi.org/10.24318/cope.2019.1.12>
10. COPE. (2021c, 27. februar). COPE Council. COPE Discussion document: Predatory publishing. November 2019, version 1. Pridobljeno na <https://publicationethics.org/node/45216>. <https://doi.org/10.24318/cope.2019.3.6>
11. Cortegiani, A., Manca, A., & Giarratano, A. (2020). Predatory journals and conferences: why fake counts. *Current Opinion in Anesthesiology*, 33(2), 192-197. 10.1097/ACO.0000000000000829
12. da Silva, J. A. T., Dobránszki, J., Tsigaris, P., & Al-Khatib, A. (2019). Predatory and exploitative behaviour in academic publishing: An assessment. *The Journal of Academic Librarianship*, 45(6), 102071. <https://doi.org/10.1016/j.acalib.2019.102071>
13. Dadkhah, M., Maliszewski, T., & Jazi, M. D. (2016). Characteristics of hijacked journals and predatory publishers: our observations in the academic world. *Trends in Pharmacological Sciences*, 37(6), 415-418. <https://doi.org/10.1016/j.tips.2016.04.002>
14. Demir, S. B. (2018). Predatory journals: Who publishes in them and why?. *Journal of Informetrics*, 12(4), 1296-1311. <https://doi.org/10.1016/j.joi.2018.10.008>
15. Dobusch, L., & Heimstädt, M. (2019). Predatory publishing in management research: A call for open peer review. *Management Learning*, 50(5), 607-619. <https://doi.org/10.1177/1350507619878820>
16. Duc, N. M., Hiep, D. V., Thong, P. M., Zunic, L., Zildzic, M., Donev, D., ... & Masic, I. (2020). Predatory open access journals are indexed in reputable databases: a revisiting issue or an unsolved problem. *Medical Archives*, 74(4), 318. 10.5455/medarh.2020.74.318-322
17. Elsevier (2020). *Measuring a journal's impact*. Pridobljeno na <https://www.elsevier.com/authors/tools-and-resources/measuring-a-journals-impact>

18. Eriksson, S., & Helgesson, G. (2018). Time to stop talking about 'predatory journals'. *Learned publishing*, 31(2). 10.1002/leap.1135
19. Ferris, L. E., & Winker, M. A. (2017). Ethical issues in publishing in predatory journals. *Biochemia medica: Biochemia medica*, 27(2), 279-284. <https://doi.org/10.11613/BM.2017.030>
20. Frandsen, T. F. (2017). Are predatory journals undermining the credibility of science? A bibliometric analysis of citers. *Scientometrics*, 113(3), 1513-1528. <https://doi.org/10.1007/s11192-017-2520-x>
21. Frandsen, T. F. (2019). Why do researchers decide to publish in questionable journals? A review of the literature. *Learned Publishing*, 32(1), 57-62. <https://doi.org/10.1002/leap.1214>
22. Krawczyk, F., & Kulczycki, E. (2020). How is open access accused of being predatory? The impact of Beall's lists of predatory journals on academic publishing. *The Journal of Academic Librarianship*, 102271. <https://doi.org/10.1016/j.acalib.2020.102271>
23. Kurt, S. (2018). Why do authors publish in predatory journals?. *Learned Publishing*, 31(2), 141-147. <https://doi.org/10.1002/leap.1150>
24. McLeod, A., Savage, A., & Simkin, M. G. (2018). The ethics of predatory journals. *Journal of Business Ethics*, 153(1), 121-131. <https://doi.org/10.1007/s10551-016-3419-9>
25. Perlin, M. S., Imasato, T., & Borenstein, D. (2018). Is predatory publishing a real threat? Evidence from a large database study. *Scientometrics*, 116(1), 255-273. <https://doi.org/10.1007/s11192-018-2750-6>
26. Rele, S., Kennedy, M., & Blas, N. (2017). Journal evaluation tool. Pridobljeno na https://digitalcommons.lmu.edu/librarian_pubs/40/.
27. Revés, J., da Silva, B. M., Durão, J., Ribeiro, N. V., Lemos, S., & Escada, P. (2018). Predatory publishing: an industry that is threatening science. *Acta medica portuguesa*, 31(3), 141-143. <https://doi.org/10.20344/amp.9810>
28. Richtig, G., Berger, M., Lange-Asschenfeldt, B., Aberer, W., & Richtig, E. (2018). Problems and challenges of predatory journals. *Journal of the European Academy of Dermatology and Venereology*, 32(9), 1441-1449. <https://doi.org/10.1111/jdv.15039>
29. Sarfraz, Z., Sarfraz, A., Anwer, A., Nadeem, Z., Bano, S., & Tareen, S. (2020). Predatory Journals: A Literature Review. *Pakistan Journal of Surgery and Medicine*, 1(1), 42-51. <https://doi.org/10.37978/pjasm.v1i1.102>
30. Shen, C., & Björk, B. C. (2015). 'Predatory'open access: a longitudinal study of article volumes and market characteristics. *BMC medicine*, 13(1), 230. <https://doi.org/10.1186/s12916-015-0469-2>
31. Shrestha, J., Subedi, S., & Timsina, K. P. (2020). Predatory publishing: A threat to the credibility of science. *Nepal Journal of Multidisciplinary Research*, 3(1), 7-14. <http://doi.org/10.3126/njmr.v3i1.30214>
32. Somoza-Fernández, M., Rodríguez-Gairín, J. M., & Urbano, C. (2016). Presence of alleged predatory journals in bibliographic databases: Analysis of Beall's list. *El profesional de la información*, 25(5). <https://doi.org/10.3145/epi.2016.sep.03>
33. Strong, G. (2019). Understanding quality in research: Avoiding predatory journals. *Journal of Human Lactation*, 35(4), 661-664. <https://doi.org/10.1177/0890334419869912>
34. Think. Check. Submit. (2021, 16. januar). Pridobljeno na <https://thinkchecksubmit.org/>.
35. Vakil, C. (2019). Predatory journals: Authors and readers beware. *Canadian Family Physician*, 65(2), 92. Pridobljeno na https://www.researchgate.net/publication/331330811_Predatory_journals_Authors_and_readers_beware.

36. Wallace, F. H., & Perri, T. J. (2018). Economists behaving badly: publications in predatory journals. *Scientometrics*, 115(2), 749-766. <https://doi.org/10.1007/s11192-018-2690-1>
37. Ward, S. M. (2016). The rise of predatory publishing: How to avoid being scammed. *Weed Science*, 64(4), 772-778. <https://doi.org/10.1614/WS-D-16-00080.1>
38. Xia, J. (2015). Predatory journals and their article publishing charges. *Learned Publishing*, 28(1), 69-74. <https://doi.org/10.1087/20150111>
39. Xia, J., Harmon, J. L., Connolly, K. G., Donnelly, R. M., Anderson, M. R., & Howard, H. A. (2015). Who publishes in "predatory" journals?. *Journal of the Association for Information Science and Technology*, 66(7), 1406-1417. <https://doi.org/10.1002/asi.23265>

***

Martina Zobarič je leta 2013 diplomirala na Biotehniški fakulteti v Ljubljani, študij Mikrobiologija. Takoj po zaključku študija se je zaposlila v farmacevtskem podjetju, na področju razvoja mikrobiološke analitike in kontrole kakovosti, kjer je zaposlena še danes. Pri tem je pridobila različne izkušnje, ki jih potrebuje za nemoten proces dela. Pri svojem delu si je pridobila organizacijske, komunikacijske in vodstvene kompetence.

***

Abstract:

Definition, Publication and Impact of Predatory Journals

Background and Originality: The purpose of the research is to identify the challenges surrounding predatory journals; examine what predatory journals are and what are the risks associated with predatory magazines. We are interested in the opinions of various authors regarding predatory journals. The article provides insight into the research of various authors; presents the background of the phenomenon of predatory journals in the literature review, and presents and compares three areas in the results; definition of predatory journals, who publishes and why in predatory journals and what is the impact of predatory journals on science. The review covers current literature of the last five years.

Method: The research is based on a review of existing data. We searched for articles on Google Scholar. We used the keywords in Table 1 to search until data saturation. Using the predetermined keywords, we found a total of 46 articles. To review the literature, we selected articles published from 2015 onwards. We used only articles relating to predatory journals and excluded those relating to hijacked journals or pseudo-journals. We excluded those articles that do not comment on the content of predatory journals/publishers; do not assess the impact of predatory journals on science; do not state who publishes or why they publish in predatory journals. After filtering, we used 30 articles to compare different authors' views on predatory journals, the results on who publishes in predatory journals, and the impact of predatory journals on science in relation to different authors. The results were presented in the form of tables according to each research question. The results' reliability was checked by intra-rater reliability; the review was performed at two separate time points seven days apart. There are no differences between the first and second intra-rater reliability. Key findings were made by inductive reasoning.

Results: All authors from the literature review take a concrete position on predatory journals. The existence of predatory journals with the aim of making money is especially emphasized - the authors describe them as dishonest, not transparent, exploitative, and fraudulent. They point to the lack of clearly defined criteria for placing a journal on the list of predatory journals. Authors and their reasons for publication in predatory journals can be divided into two groups: those who do not intentionally publish and those who intentionally publish. All authors state that predatory publishing has a negative impact on science. They point out that such publishing is the greatest threat to science since the Inquisition time and that the credibility of science is at stake.

Society: The article contributes to understanding the importance of predatory journals and what this means for science and, consequently, society. Society is evolving in step with science - what will society develop if science is not credible and reliable? This article reveals only a few topics related to predatory journals, to which research organizations in particular need to pay attention.

Above all, it is necessary to balance the pressures on authors on the principle of 'publish or perish' and to emphasize quality over quantity.

Limitations / further research: The research is limited by focusing on the three areas highlighted. It does not delve into the authors' geographical dispersion or into the geographical dispersion of predatory journals or into the scientific field where predatory journals are most prevalent. For further research, we could conduct an empirical study by reviewing the existing list of predatory journals and investigating where the authors come from, where the journals are located, the incidence of publications by Slovenian authors, and the like.

Keywords: predatory journals, predatory publishers, authors, impact on science, publishing ethics, Beall's list, predatory journal phenomenon, open access.

Copyright (c) Martina ZOBARIČ

Creative Commons License

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.